

CO₂-Prestatieladder

Verslag 2023

Organisatie: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Contactpersoon: Linde van Laerhoven

Adviseur: Daan Meijers
Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs

Publicatiedatum: 30-08-2024
Versie: 1.0

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	Inleiding van de CO₂-Prestatieladder	4
2	Leeswijzer	5
3	Beschrijving van de organisatie	6
3.1	<i>Introductie</i>	6
3.2	<i>Verantwoordelijke</i>	7
3.3	<i>Organizational boundary</i>	7
3.4	<i>Organisatiegrootte</i>	8
3.4.1	<i>Groottebepaling</i>	8
3.4.2	<i>Vrijstelling van normeisen</i>	8
3.5	<i>Projecten met gunningvoordeel</i>	8
4	Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris	9
4.1	<i>Rapportage volgens ISO 14064-1</i>	9
4.2	<i>Referentiejaar en rapportagejaar</i>	9
4.2.1	<i>Significante veranderingen en herberekeningen</i>	9
4.3	<i>Kwantificeringsmethoden</i>	10
4.3.1	<i>Veranderingen van kwantificeringsmethoden</i>	10
4.4	<i>CO₂-emissie berekeningen</i>	10
4.4.1	<i>CO₂-emissies</i>	10
4.4.2	<i>Uitsluiting van overige GHG-emissies</i>	11
4.5	<i>Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen</i>	11
4.6	<i>Onzekerheden en impact</i>	11
4.7	<i>Verificatie</i>	11
5	Voortgang en ambitiebepaling	12
5.1	<i>Ambitie</i>	12
5.1.1	<i>Vergelijking met sectorgenoten</i>	12
5.1.2	<i>SKAO maatregellijst</i>	12
5.2	<i>CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang</i>	12
5.2.1	<i>Hoofddoelstelling</i>	12
5.2.2	<i>Subdoelstellingen</i>	13
5.3	<i>Voortgang</i>	13
5.4	<i>Energiebeoordeling</i>	15
5.4.1	<i>Identificatie grootste energiestromen</i>	15
5.4.2	<i>Analyse elektriciteitsverbruik – 93% van het totale verbruik</i>	16
5.4.3	<i>Analyse gasverbruik – 2% van het totale verbruik</i>	18
5.4.4	<i>Conclusies en aanbevelingen</i>	19
5.5	<i>Conclusie ambitiebepaling</i>	19
	Disclaimer & Colofon	20
	Bijlagen	21
	<i>Bijlage A – Organizational boundary</i>	21
	<i>Verdieping op de organisatie</i>	21
	<i>Eigen organisatie</i>	21
	<i>Vaststellen van de verbonden partijen</i>	21

Toepassing van de methodiek.....	23
Vaststelling van de organizational boundary.....	23

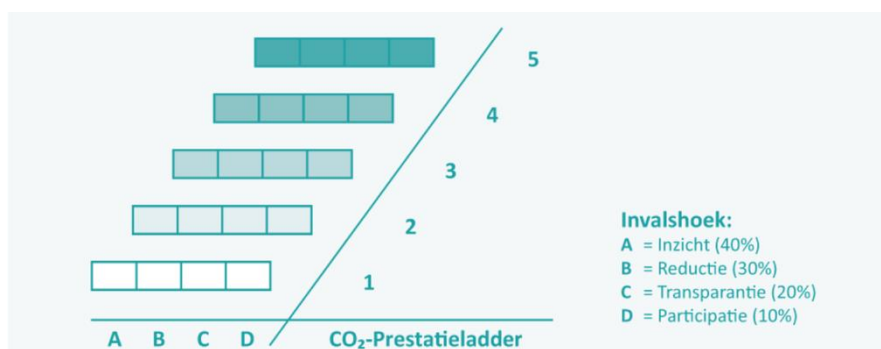
1 Inleiding van de CO₂-Prestatieladder

De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem dat zich richt op CO₂-reductie, energiebesparing en het gebruik van duurzame energie binnen de bedrijfsvoering en in projecten en in de keten. Het systeem vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie en samenwerking in de bedrijfsvoering. Het helpt organisaties met het structuren van interne bedrijfsprocessen rondom verduurzaming en het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving met een focus op CO₂. Naast het maatschappelijke belang van duurzaamheid biedt het ook kansen voor het inspireren van interne en externe belanghebbenden, onderscheiding ten opzichte van concurrenten, kostenbesparing en het voldoen aan wetgeving. Daarnaast kan het certificeren op de CO₂-Prestatieladder voordeel opleveren in aanbestedingen van (publieke) opdrachtgevers. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vijf niveaus, waarbij niveau één, twee en drie zich richten op de eigen organisatie en niveau vier en vijf een stap maken naar de keten van de organisatie. Om de ladder te beklimmen naar een volgend niveau moet aan alle verplichte normen van onderliggende niveaus worden voldaan. Ieder niveau omvat de volgende vier invalshoeken:

- A. Inzicht** maakt een organisatie bewust van de eigen CO₂-prestatie, de risico's en kansen, biedt de organisatie informatie die ze kan gebruiken voor het formuleren van effectieve doelstellingen en maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en waar de communicatie en samenwerking zich op dient te richten. Invalshoek A stimuleert organisaties om eigen uitstoot en in de keten te kennen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en kwaliteit van de emissie-inventaris.
- B. Reductie** creëert kansen voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot, en bevordert samenwerking zodat de meest efficiënte opties voor reductie in de keten worden aangepakt. De organisatie realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.
- C. Transparantie** stimuleert de creatieve betrokkenheid van medewerkers. Ook weten organisaties van elkaars inzet, en kan een organisatie door anderen worden aangesproken op de ambities en vorderingen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.
- D. Participatie** laat een organisatie investeren in samenwerking, delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. De organisatie realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder. In onderstaand figuur wordt bovenstaande tekst schematisch weergegeven met de bijbehorende weging van de invalshoeken voor certificering (bron: Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, SKAO).

2 Leeswijzer

Dit dossier is opgebouwd uit verschillende documenten. In dit hoofdstuk wordt toegelicht welk doel elk document dient.

CO₂-verslag

Dit CO₂-verslag omvat de tekstuele informatie ter ondersteuning van het CO₂-managementsysteem. De opbouw van dit document is als volgt:

1. Introductie van de CO₂-Prestatieladder
2. Directiebeoordeling
3. Leeswijzer van de verschillende documenten in het dossier
4. Beschrijving van de organisatie
5. Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris conform ISO 14061-1
6. Voortgang en ambitiebepaling

Bijlage A: Toelichting van de organizational boundary

CO₂-dashboard

Het Excel document "CO₂-dashboard" omvat de scope 1, 2 en business travel CO₂-emissies en energieverbruiken en de voortgang hiervan. In het tabblad "data" worden de brongegevens ingevoerd en gekoppeld aan de juiste CO₂-emissiefactoren van dat jaar vanuit het tabblad "input keuzevariabelen".

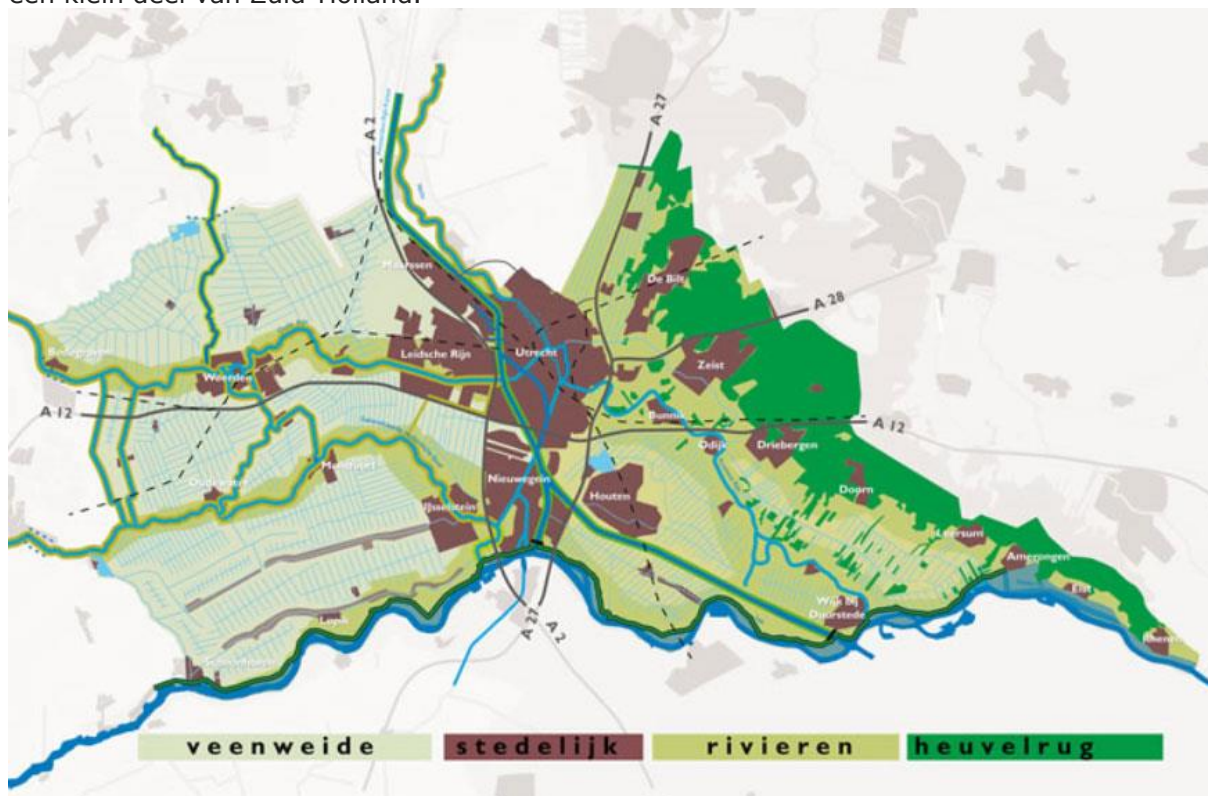
Acties, planning en verantwoordelijkheden

Het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden" omvat de stuurcyclus en het energiemangement actieplan voor het onderhouden van het CO₂-managementsysteem. Hierin worden acties, planning en verantwoordelijkheden omschreven, belanghebbenden geïdentificeerd en wordt een checklist met de verplichte communicatie bijgehouden. Verder wordt de dataverzamelingsprocedure vastgelegd en het plan van aanpak voor CO₂-reductiemaatregelen inclusief berekening van de CO₂-reductiedoelstellingen omschreven.

3 Beschrijving van de organisatie

3.1 Introductie

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden regelt het lokale en regionale waterbeheer in Midden-Nederland. Ons werkgebied bestaat uit het zuidelijk deel van de provincie Utrecht en een klein deel van Zuid-Holland.

Wonen, werken en recreëren is niet vanzelfsprekend in een laaggelegen land als Nederland. Dat geldt ook voor de regio Utrecht. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden werkt iedere dag duurzaam en innovatief aan veilige dijken en voldoende schoon water. Klimaatverandering stelt het waterschap voor nieuwe uitdagingen: steeds langduriger perioden van extreme neerslag en droogte. Het waterschap houdt water vast waar het kan, voert overtollig water af en beheert en versterkt de dijken. Daarmee werkt het aan de leefbaarheid van de regio. Dat doet het waterschap samen met medeoverheden, inwoners en partners. Het kijkt hoe water en bodem meer sturend kunnen zijn in ruimtelijke plannen. En stimuleert waterbewustzijn bij inwoners: samen werken aan een toekomstbestendige leefomgeving.

Ambitie en doelen voor duurzaamheid

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden doet wat het kan om klimaatverandering tegen te gaan. Het waterschap streeft ernaar zijn CO₂-voetafdruk te verkleinen en in 2030 energieneutraal te zijn. Hiervoor wekt het eigen energie op, werkt het zoveel mogelijk circulair door energie en grondstoffen terug te winnen uit de processen en voert het projecten duurzaam uit. Daarbij kijkt het verder dan alleen kosten en besteedt aandacht aan materiaalgebruik, energie, ecologie, ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit. Samen met medeoverheden, marktpartijen en bewoners werkt het waterschap zo aan een duurzame toekomst.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft de volgende doelstellingen opgesteld met betrekking tot duurzaamheid:

- 95% minder broeikasgassen uitstoten in 2050¹ t.o.v. 1990
→ 2030 energieneutraal en 49% reductie broeikasgassen t.o.v. 1990

- Meerwaarde uit afvalwater: benutten energie en grondstoffen uit onze afvalwaterstromen
→ 2040 50% van de top 5 grondstoffen wordt teruggewonnen
- Duurzaam waterschap
→ Duurzaam Opdrachtgeverschap is vanaf 2020 de standaard
- Volledig circulair zijn in 2050
→ 50% minder primaire grondstoffen² gebruiken in 2030
- Biodiversiteit versterkt
→ we houden biodiversiteit in stand en versterken deze waar dit kan

¹conform Klimaatwet 2020

²grondstoffen die uit de natuur gehaald worden

3.2 Verantwoordelijke

Linde van Laerhoven is de interne verantwoordelijke voor het beheren van de CO₂-Prestatieladder. Zij draagt verantwoordelijkheid voor het uitzetten van taken, toewijzen van verantwoordelijkheden en het rapporteren aan het management. Voor het opstellen van alle bijbehorende documentatie voor het behouden van niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder wordt de organisatie ondersteund door het adviesbureau De Duurzame Adviseurs.

3.3 Organizational boundary

De organizational boundary is opgesteld volgens de eisen van *Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4*. Daarbij is de *Bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021)* toegepast.

De organizational boundary zoals deze op het certificaat wordt vermeld is als volgt:

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Met de volgende werklocaties:

- Hoofdkantoor	Poldermolen 2, Houten
- Kantoor	Poldermolen 3, Houten
- Kantoor Dijkhuis Jaarveld	

Bestaande uit de volgende materiële bezittingen die in eigendom zijn van de organisatie:

- Gemalen: 131
- Inlaat: 30
- Meetpunt: 8
- Pompen: 17
- Rioolgemalen: 54
- RWZI: 16
- Sluizen: 5
- Stuw: 98
- Werkplaatsen/Loodsen: 6
- Stuw: 101
- Werkplaatsen/Loodsen: 7

Bestaande uit de volgende verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen

- Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland 24,6% in de boundary

De volledige analyse is te vinden in Bijlage A van dit document.

3.4 Organisatiegrootte

3.4.1 Groottebepaling

De CO₂-Prestatieladder onderscheidt kleine, middelgrote en grote organisaties op basis van CO₂-uitstoot binnen de vastgestelde organizational boundary. Dit wordt gedaan volgens onderstaande tabel. Hierbij wordt eerst vastgesteld of de organisatie behoort tot de categorie "diensten" of tot de categorie "werken/leveringen" (conform Richtlijn 2014/24/EU). HDSR behoort tot de categorie diensten.

	DIENSTEN	WERKEN/LEVERINGEN
Kleine organisatie (K)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal ($\leq$) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie (M)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal ($\leq$) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal ($\leq$) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie (G)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Overig

De CO₂-uitstoot is te vinden in de CO₂-emissie-inventaris rapportage in het document "CO₂-dashboard". Met deze uitstoot valt de organisatie in de categorie **groot**.

3.4.2 Vrijstelling van normen

Voor niveau 3 gelden geen vrijstellingen van normen.

3.5 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd.

Met deze definitie in het achterhoofd, liepen er geen projecten met gunningvoordeel in het rapportagejaar. In de toekomst zal dit gezien de aard van de organisatie ook niet het geval zijn.

4 Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris

4.1 Rapportage volgens ISO 14064-1

De CO₂-emissie-inventaris rapportage is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 9.3.1. In onderstaande tabel is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de vermelding in dit dossier.

ISO 14064-1 §9.3.1	BESCHRIJVING	VERMELDING
A	Description of the reporting organization	Verslag, H4
B	Person or entity responsible for the report	Verslag, §4.2
C	Reporting period covered	Verslag, §5.2
D, E	Documentation of organizational and reporting boundaries, including criteria to define significant emissions	Verslag, §4.3
F	Direct GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 1 en Verslag, §5.4.1
G	Treatment of biogenic CO ₂ emissions and removals	Verslag, §5.5
H	GHG removals	Verslag, §5.5
I	Exclusion of sources or sinks	Verslag, §5.4.2
J	Indirect GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 2 en business travel, en Verslag, §5.4.1
K	Base year	Verslag, §5.2
L	Changes and recalculations	Verslag, §5.2.1
M	Quantification approaches	Verslag, §5.3
N	Changes to methodologies	Verslag, §5.3.1
O, T	Emission or removal factors used	Verslag, §5.3
P, Q	Uncertainties	Acties, planning en verantwoordelijkheden, tabblad "dataverzameling", en Verslag, §5.6
R	Statement in accordance with ISO 14064-1	Verslag, §5.1
S	Verification	Verslag, §5.7

4.2 Referentiejaar en rapportagejaar

Het jaar 2022 dient als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen en het monitoren van de CO₂-uitstoot. Dit rapport betreft rapportagejaar 2023. Alle volgende paragrafen in dit hoofdstuk betreffen het rapportagejaar zoals hier vermeld en de organisatie zoals omschreven in hoofdstuk 4 van dit CO₂-verslag.

4.2.1 Significante veranderingen en herberekeningen

Er zijn geen wijzigingen geweest in de keuze van het referentiejaar en de berekeningen van CO₂-emissies van dat jaar en daaropvolgende jaren.

4.3 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een Excelmodel waarbij alle energieverbruiken worden omgerekend naar CO₂-emissies. De bronnen van de energieverbruiken worden vermeld in het Excel document van de CO₂-emissie-inventaris van de organisatie. De emissiefactoren van de website www.co2emissiefactoren.nl worden gehanteerd, zoals omschreven in handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder en volgens de toepassing zoals omschreven op www.co2emissiefactoren.nl. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de data van de broeikasgas activiteiten naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies. De emissiefactoren van de organisatie zullen te allen tijde meegaan met wijzigingen in de emissiefactoren van handboek 3.1 en daaropvolgende handboeken van de CO₂-Prestatieladder.

Er zijn geen verwijderingsfactoren van toepassing.

4.3.1 Veranderingen van kwantificeringsmethoden

Er zijn geen wijzigingen geweest in kwantificeringsmethoden.

4.4 CO₂-emissie berekeningen

4.4.1 CO₂-emissies

In onderstaande tabel zijn de verbruiken en bijbehorende CO₂-emissies weergegeven voor scope 1, 2 en business travel.

OVERZICHT CO ₂ -EMISSIONS, GEHELE ORGANISATIE					2023 Heel jaar	
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)		
Aardgasverbruik	129.551	m ³	2.079	269,3		1%
Brandstofverbruik wagenpark - CNG	72	liter	2.608	0,2		0%
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	125.687	liter	347	43,6		0%
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	15.400	liter	3.256	50,1		0%
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	73.788	liter	2.821	208,2		1%
Brandstofverbruik bulk - diesel	195	liter	3.262	0,6		0%
Brandstofverbruik bulk - HVO	4.500	liter	347	1,6		0%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - HVO	55	liter	347	0,0		0%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	110		3.256	0,4		0%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	5.983	liter	2.821	16,9		0%
Totaal scope 1				590,9		
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)		
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	40.372.887	kWh	456	18.410,0		96%
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	3.714.383	kWh	0	-		0%
Elektriciteitsverbruik - wagens	33.826	kWh	456	15,4		0%
Totaal scope 2				18.425		
TYPE EMISSIONSTROOM BUSINESS TRAVEL	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)		
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	877.183	km	193	169,3		1%
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	50.544	km	20	1,0		0%
Vliegreizen <700 km	8.283	km	234	1,9		0%
Vliegreizen 700-2500 km	708	km	172	0,1		0%
Vliegreizen >2500 km	226.504	km	157	35,6		0%
Totaal business travel				208		
TOTALE EMISSIONS SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL				19.224		
TYPE EMISSIONSTROOM MEMO ITEMS	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)		
Biogas inzet WKK	2.280.933	m ³	1.962	4.479,8		
Biogas afgefakkeld	188.479	m ³	1.962	370,2		

4.4.2 Uitsluiting van overige GHG-emissies

In handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus niet vereist overige gassen, niet zijnde CO₂ (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van de organisatie, mee te nemen in de emissie-inventaris. Dit geldt ook voor koudemiddelen (refrigerants) en smeermiddelen. Daarom worden deze uitgesloten van deze emissie-inventaris rapportage.

4.5 Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen

Er vonden geen verbranding van biomassa en geen GHG-verwijderingen plaats. Ook heeft er geen compensatie plaatsgevonden.

4.6 Onzekerheden en impact

De onzekerheden en de impact daarvan worden omschreven in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden" op het tabblad "dataverzameling".

- **NS-businesscard**

In de rapportage van NS omtrent de NS-businesscard is geen onderscheid te maken tussen dienstreizen en woon-werkverkeer. De verwachting is dat het aandeel dienstreizen minimaal is en weinig tot geen impact heeft op de uitkomst van de CO₂-footprint. Deze onzekerheid zal wegvallen wanneer er nieuwe informatie beschikbaar komt vanuit de nieuwe wetgeving rondom het inzichtelijk maken van woon-werkverkeer.

- **Monitoring energieverbruik**

Het energieverbruik wordt op verschillende vlakken gemonitord. De diverse werkwijzen maken onderscheid tussen kwartierwaarden en dagwaarden; dit resulteert in een verschil tussen de beide rapportages. Het gaat om marginale verschillen.

4.7 Verificatie

De organisatie heeft ervoor gekozen om de emissie-inventaris niet apart te laten verifiëren door een extern bureau. De CO₂-emissie-inventaris zal tijdens de externe audit middels een steekproef geverifieerd worden.

5 Voortgang en ambitiebepaling

5.1 Ambitie

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Om te kunnen bepalen hoe ambitieus de doelstellingen en maatregelen zijn van de organisatie is gekeken naar sectorgenoten en is de maatregellijst van SKAO ingevuld.

5.1.1 Vergelijking met sectorgenoten

- **Sectorgenoot 1 | Waterschap Vallei en Veluwe**
CO₂-footprint in referentiejaar: 2.644 ton CO₂
Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 55% in 2023 ten opzichte van 2018.
Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
  - Inkopen van 100% Nederlandse windenergie
- **Sectorgenoot 2 | Waterschap Aa en Maas**
CO₂-footprint in referentiejaar: 23.601 ton CO₂
Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 94% in 2024 ten opzichte van 2020.
Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
  - Inkopen van 100% Nederlandse windenergie

5.1.2 SKAO maatregellijst

De maatregellijst van de SKAO is ingevuld conform de situatie in 2024, aangezien deze niet met terugwerkende kracht kan worden ingevuld voor voorliggende jaren. De maatregelen die hierin worden genoemd zijn voornamelijk generiek, maar geven een goed beeld van de maatregelen en doelstellingen die HDSR wil behalen.

De algemene conclusie naar aanleiding van deze maatregellijst is dat de organisatie al vrij vooruitstrevend is op het gebied van opwek van duurzame stroom. Echter zijn er nog voldoende maatregelen te nemen om het aardgasverbruik en het stroomverbruik te verlagen en te vergroenen. Hier lopen momenteel onderzoeken naar en worden genoemd in het plan van aanpak.

5.2 CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang

Onderstaande doelstellingen zijn gebaseerd op CO₂-reductiemaatregelen die te vinden zijn in het plan van aanpak in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden". Hier staan tevens de doorberekeningen van de scope 1, 2 en business travel doelstellingen.

5.2.1 Hoofddoelstelling

HOOFDDOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

HDSR wil in 2027 ten opzichte van 2022 97% minder CO₂ uitstoten

*HDSR is een politiek bestuurlijke organisatie. Hierdoor ligt de beslissingsbevoegdheid van maatregelen in sommige gevallen bij het bestuur. Dit is het geval voor de maatregel 'inkoop groene elektriciteit'. Over deze maatregel heeft het bestuur inmiddels besloten dat deze volledig wordt doorgevoerd vanaf 1 januari 2025. Na akkoord op deze maatregel is de doelstelling aangepast naar van 14% naar 97% CO₂-emissiereductie.

Bovengenoemde doelstelling wordt gemeten in absolute tonnen CO₂.

JAARLIJKSE DOELSTELLING SCOPE 1 EN 2	
2023	1,25%
2024	1,25%
2025	91%
2026	1,25%
2027	1,25%

5.2.2 Subdoelstellingen

SUBDOELSTELLINGEN		
	DOELSTELLING	VOORTGANG
Scope 1	82%	32% reductie
Scope 2	100%	Toename van 3,8%. Reductie wordt verwacht in 2025, i.v.m. inkoop groene stroom.
Business travel	5%	De opdracht om een mobiliteitsbeleid op te stellen is uitgezet.
Groene stroom	100%	Volledige inkoop van 100% Nederlandse groene stroom staat ingepland voor 1 januari 2025.
Alternatieve brandstoffen	√	HVO voor materieel en wagenpark. In 2024 is t.o.v. 2023 een forse daling te zien in het gebruik van diesel en benzine.
Energieverbruik	Energieneutraal in 2030	Energiebesparende maatregelen en maatregelen voor opwek van energie opgenomen in het plan van aanpak

5.3 Voortgang

In onderstaande tabel zijn de CO₂ emissies van 2022 en 2023 naast elkaar gezet. Hierin is te zien dat de scope 1 emissies met 32% zijn gedaald. Deze forse daling is het gevolg van een aantal maatregelen/ontwikkelingen:

1. In totaal is er in 2023 15.705 liter diesel verbruikt, in 2022 was dit 70.939 liter. Daartegenover staat het verbruik van HVO100, wat in 2023 130.242 liter was, ten opzichte van 58.877 liter in 2022. De CO₂ emissies gerelateerd aan diesel en HVO100 zijn met 153,6 ton CO₂ gedaald in 2023. Dit is 17,7% van de totale scope 1 emissies en verklaart dus meer dan de helft van de reductie binnen deze scope.
2. De emissies als gevolg van benzine verbruik zijn van 319,7 ton CO₂ in 2022 gedaald naar 225,0 ton CO₂ in 2023.
3. Het gasverbruik van HDSR was in 2023 in totaal 129.551 m³, in 2022 was dit 136.377 m³. Hierdoor daalt de footprint met 15 ton CO₂.
4. De emissies van CNG verbruik in het wagenpark zijn afgenomen van 15,3 ton CO₂ naar 0,2 ton CO₂.

De scope 2 emissies zijn met 3,8% gestegen. Deze toename bevindt zich in de emissiestroom: elektriciteitsverbruik – grijze stroom. De ontwikkelingen van het stroomverbruik worden in de energiebeoordeling (hoofdstuk 5.4) verder toegelicht, zodat ook het verbruik van groene stroom meegenomen kan worden in de analyse.

Het laatste onderdeel van de footprint, Business Travel, vertoont een stijging van 39,7 ton CO₂. Dit is met name het gevolg van meer gedeclareerde kilometers en meer vliegreizen, met een afstand boven de 2.500 km.

TABEL V1. VOORTGANG JAARLIJKSE CO₂-EMISSIES, GEHELE ORGANISATIE		
	2022	2023
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 1	Heel jaar	Heel jaar
Aardgasverbruik	284,3	269,3
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	4,1	0,4
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	53,8	16,9
Brandstofverbruik bulk - diesel	16,8	0,6
Brandstofverbruik bulk - HVO	3,4	1,6
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	210,5	50,1
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	265,9	208,2
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	15,1	43,6
Brandstofverbruik wagenpark - CNG	15,3	0,2
Brandstofverbruik wagenpark - Aspen	0,7	
TOTAAL SCOPE 1	869,3	590,9
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 2		
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	-	-
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	17.733,3	18.410,0
Elektriciteitsverbruik - wagens	11,9	15,4
TOTAAL SCOPE 2	17.745,3	18.425,5
TYPE EMISSIESTROOM BUSINESS TRAVEL		
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	142,3	169,3
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	0,5	1,0
Vliegreizen <700 km	0,7	1,9
Vliegreizen 700-2500 km	1,0	0,1
Vliegreizen >2500 km	23,7	35,6
TOTAAL BUSINESS TRAVEL	168,2	207,9
TOTALE EMISSIES	18.782,7	19.224,3

De totale footprint van HDSR is in 2023 met 2% gestegen ten opzichte van 2022. Zoals in onderstaande tabel is aangegeven werd een lichte daling verwacht. De stijging in de footprint bevindt zich binnen scope 2, bij het verbruik van elektriciteit. Hierbij is een mogelijke verklaring dat de hoeveelheid neerslag in 2023 hoger was dan in 2022. Het gevolg hiervan is dat de RWZI's in dit geval meer stroom moeten verbruiken.

Echter is de belangrijkste ontwikkeling dat het bestuur akkoord heeft gegeven om vanaf 1 januari 2025 100% Nederlandse groene stroom in te gaan kopen. Daarnaast is eind 2023 het zonnepark bij Meijewetering opgeleverd en wordt deze inmiddels gebruikt. In 2024 wordt het zonnepark in Utrecht opgeleverd. De verwachting is dan ook dat er fors meer gebruik gemaakt zal worden van zelf opgewekte groene stroom.

Voor voortgang op specifieke maatregelen verwijzen we naar het excel-document: 'Acties, Planning & Verantwoordelijkheden', hierin is de status anno juni 2024 per maatregel omschreven.

TABEL V1A. VOORTGANG JAARLIJKSE CO₂-EMISSIES, GEHELE ORGANISATIE

	2022	2023
	Heel jaar	Heel jaar
Absolute voortgang	100%	102%
Verwachting doelstelling	100%	99%

5.4 Energiebeoordeling

Middels de energiebeoordeling wordt inzicht verkregen in de grootste energieverbruikers binnen de organisatie. Deze beoordeling wordt uitgevoerd conform ISO 50001. De CO₂-Prestatieladder vereist dat er inzicht wordt verkregen in de 80% grootste verbruikers. Hierdoor kunnen de belangrijkste processen, gebouwen en/of activiteiten die bijdragen aan het energieverbruik en mogelijk ook de CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De analyse is gebaseerd op berekeningen uit het Excel document "CO₂-dashboard".

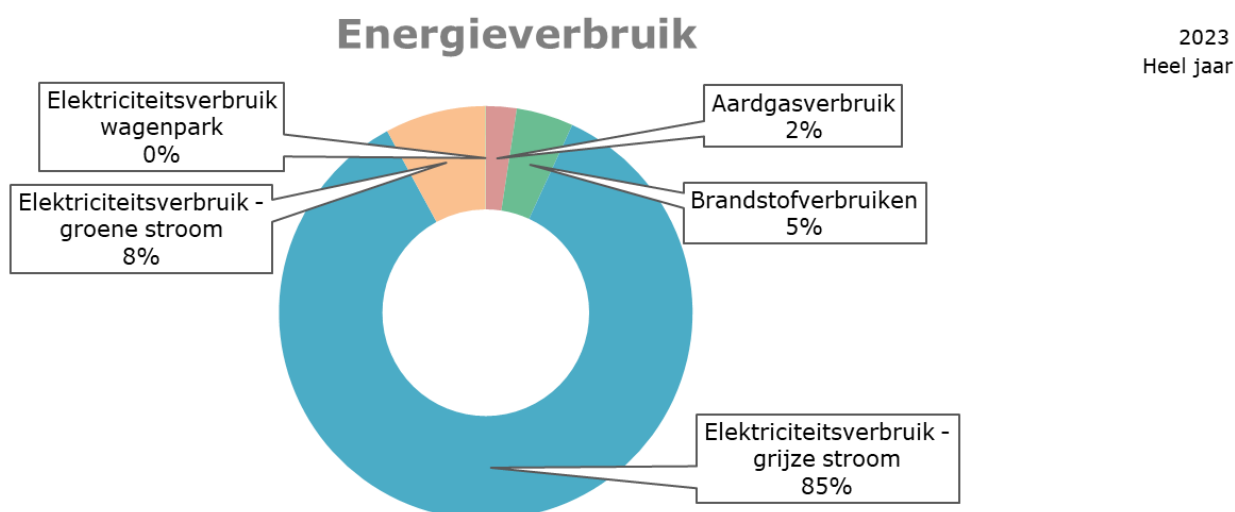
De verbruiken zijn omgerekend naar GJ, om zo ook energieverbruikers met een CO₂ emissiefactor van 0 (groene stroom) mee te nemen in de analyse. Onderstaande tabel geeft inzicht in het totale energieverbruik van HDSR.

TABEL E1. OVERZICHT ENERGIEVERBRUIK, GEHELE ORGANISATIE

ENERGIEDRAGER	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	VERBRUIK (GJ)	
Aardgasverbruik	129.551	m ³	0,03165	4.100,3	2%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	110	liter	0,03545	3,9	0%
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	5.983	liter	0,03292	196,9	0%
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	15.400	liter	0,03545	545,9	0%
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	73.788	liter	0,03292	2.428,8	1%
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	125.687	liter	0,03400	4.273,3	3%
Brandstofverbruik wagenpark - CNG	72	kg	0,03800	2,7	0%
Brandstofverbruik bulk - diesel	195	liter	0,03545	6,9	0%
Brandstofverbruik bulk - benzine	4.500	liter	0,03400	153,0	0%
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	40.372.887	kWh	0,00360	145.342,4	85%
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	3.714.383	kWh	0,00360	13.371,8	8%
Elektriciteitsverbruik - wagens	33.826	kWh	0,00360	121,8	0%
TOTAAL ENERGIEVERBRUIK				170.547,7	100%

5.4.1 Identificatie grootste energiestromen

In onderstaande figuur worden de top 80% grootste energiestromen in GJ weergegeven.

De geïdentificeerde grootste energiestromen worden hieronder geanalyseerd.

5.4.2 Analyse elektriciteitsverbruik – 93% van het totale verbruik

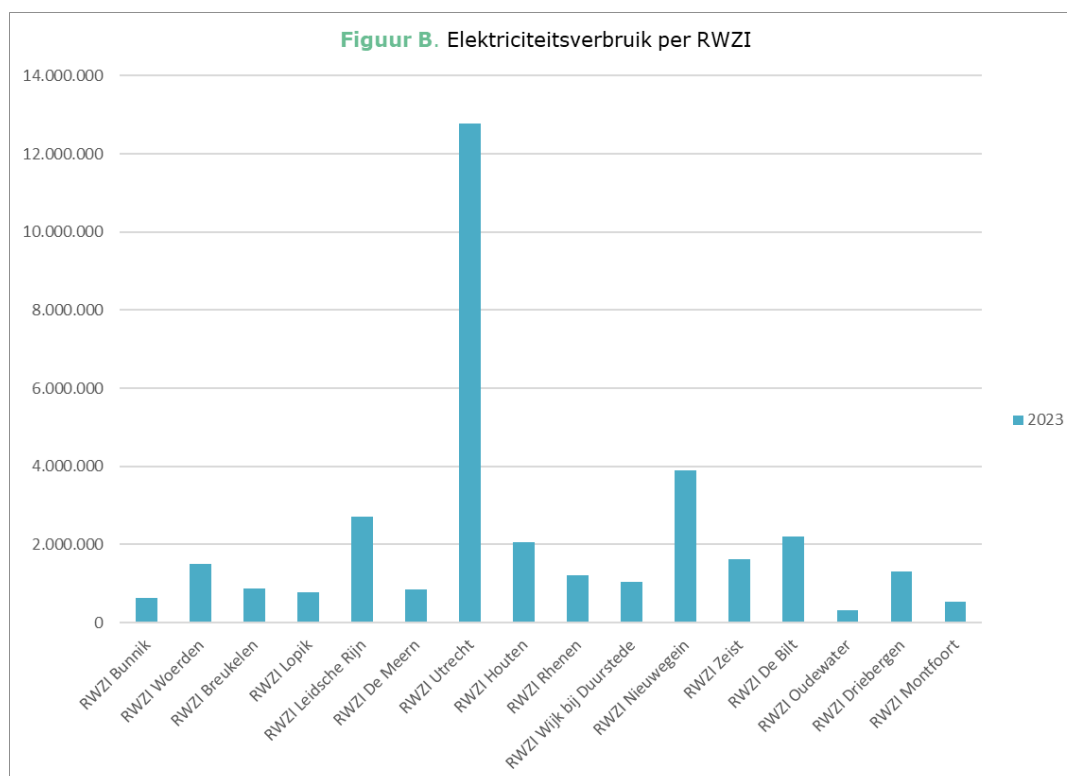
HDSR koopt Europese Groene Stroom in, wat volgens de regels van de CO₂-prestatieladder niet mag worden geclassificeerd als groen met een emissiefactor van 0. Daarom wordt het verbruik in de footprint meegenomen als grijze stroom. Het verbruik van groene stroom betreft zelf opgewekte stroom, d.m.v. zonnepanelen.

Naast het streven naar inkoop van stroom van een Nederlandse bron (zon of wind) is het een doel van HDSR om onder andere het elektriciteitsverbruik te verlagen. Daarnaast is ook de opwek van stroom uit zon een belangrijk onderdeel van het beleid van HDSR. Hierin zijn de zonneparken in Meijewetering (oplevering 2023) en Utrecht (oplevering 2024) de meest concrete voorbeelden. Op dit moment lopen er meerdere onderzoeken naar de mogelijkheden voor meer zonneparken.

Om meer inzicht te verkrijgen in waar het stroomverbruik zich precies bevindt, is de energiebeoordeling opgedeeld in de organisatieonderdelen: rioolwaterzuiveringen (RWZI), rioolgemalen (RGM) en elektriciteitsverbruik overig.

5.4.2.1 Elektriciteitsverbruik RWZI

Tabel B. Elektriciteitsverbruik RWZI (KWH)			
Vestiging	2023		
	Heel jaar		
RWZI Bunnik	620.761	RWZI Houten	2.048.792
RWZI Woerden	1.508.078	RWZI Rhenen	1.202.016
RWZI Breukelen	863.360	RWZI Wijk bij Duurstede	1.044.742
RWZI Lopik	772.871	RWZI Nieuwegein	3.895.374
RWZI Leidsche Rijn	2.714.533	RWZI Zeist	1.614.564
RWZI De Meern	839.511	RWZI De Bilt	2.209.415
RWZI Utrecht	12.779.273	RWZI Oudewater	325.363
		RWZI Driebergen	1.302.072
		RWZI Montfoort	523.439
		Totaal	34.264.163

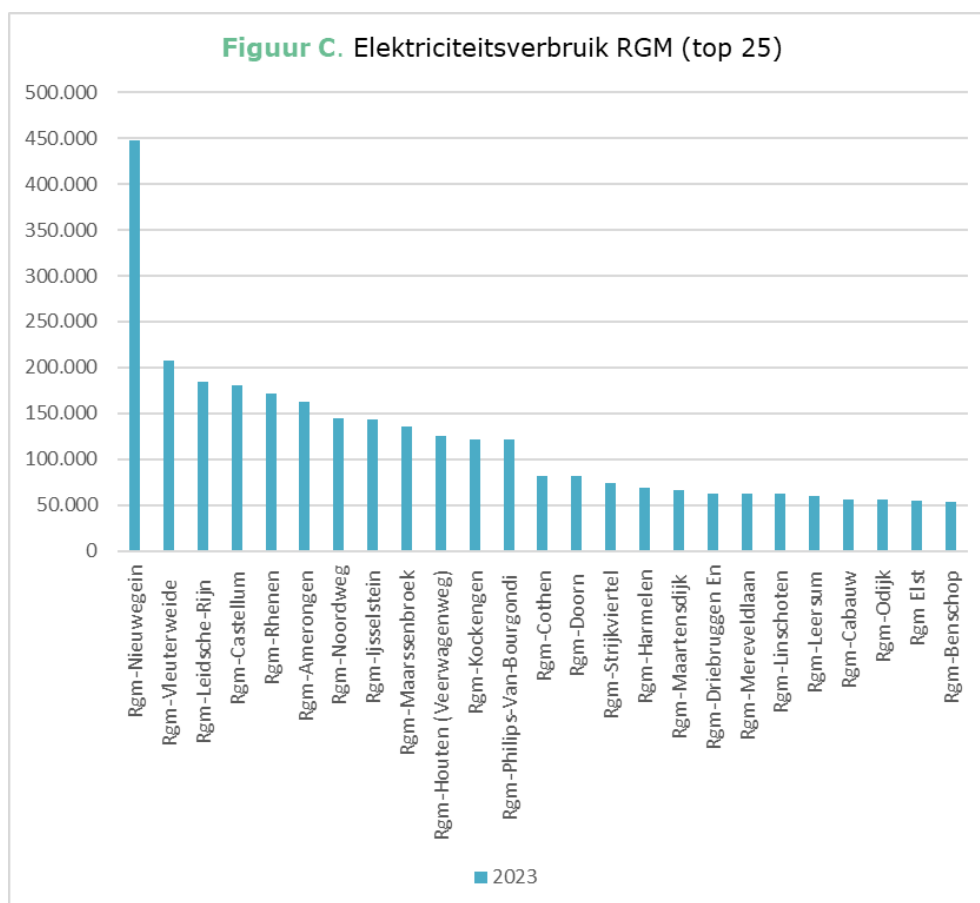

5.4.2.2 Elektriciteitsverbruik RGM

Tabel C. Elektriciteitsverbruik RGM (KWH)	
Vestiging	2023
	Heel jaar
Rgm-Nieuwegein	447.369
Rgm-Vleuterweide	208.072
Rgm-Leidsche-Rijn	184.205
Rgm-Castellum	181.203
Rgm-Rhenen	171.407
Rgm-Amerongen	162.868
Rgm-Noordweg	144.972
Rgm-Ijsselstein	143.755
Rgm-Maarssenbroek	135.664
Rgm-Houten (Veerwagen	125.222
Rgm-Kockengen	121.550
Rgm-Philips-Van-Bourgon	120.886
Rgm-Cothen	82.224
Rgm-Doorn	81.906
Rgm-Strijkviertel	74.642
Rgm-Harmelen	69.245
Rgm-Maartensdijk	66.016
Rgm-Driebruggen En	62.585
Rgm-Mereveldlaan	62.558
Rgm-Linschoten	62.426
Rgm-Leersum	59.384
Rgm-Cabauw	56.023
Rgm-Odijk	55.506
Rgm Elst	54.977

Rgm-Benschop	53.534
Rgm-Julianalaan	53.224
Rgm-Oudewater-Noord	48.783
Rgm-Lentehof	42.027
Rgm-Kamerik	41.812
Rgm Zegveld	36.589
Rgm-Langbroek	36.296
Rgm-Industrieterrein	35.884
Rgm-T-Goy	34.198
Rgm-Polsbroek	32.821
Rgm-T-Weer	30.603
Rgm-Schalkwijk	27.119
Rgm-Nieuwerbrug	23.349
Rgm-Werkhoven	23.271
Rgm-Oudewater-Zuid	20.934
Rgm-Mastwijk	19.935
Rgm-Westbroek	19.285
Rgm-Hertenkamp	19.204
Rgm-Hollandse-Rading	15.697
Rgm-Broekdijk	13.367
Rgm-Industrieterr-Montfr	13.272
Rgm-Vogelenzang	12.956
Rgm-Groenekan	10.820
Rgm-Austerlitz	8.819
Rgm-Alterenlaan	7.647
Rgm Haarzuilens	6.899
Rgm-Oudzuilen	6.692
Rgm-Oud-Londen	2.961
Totaal	3.632.663

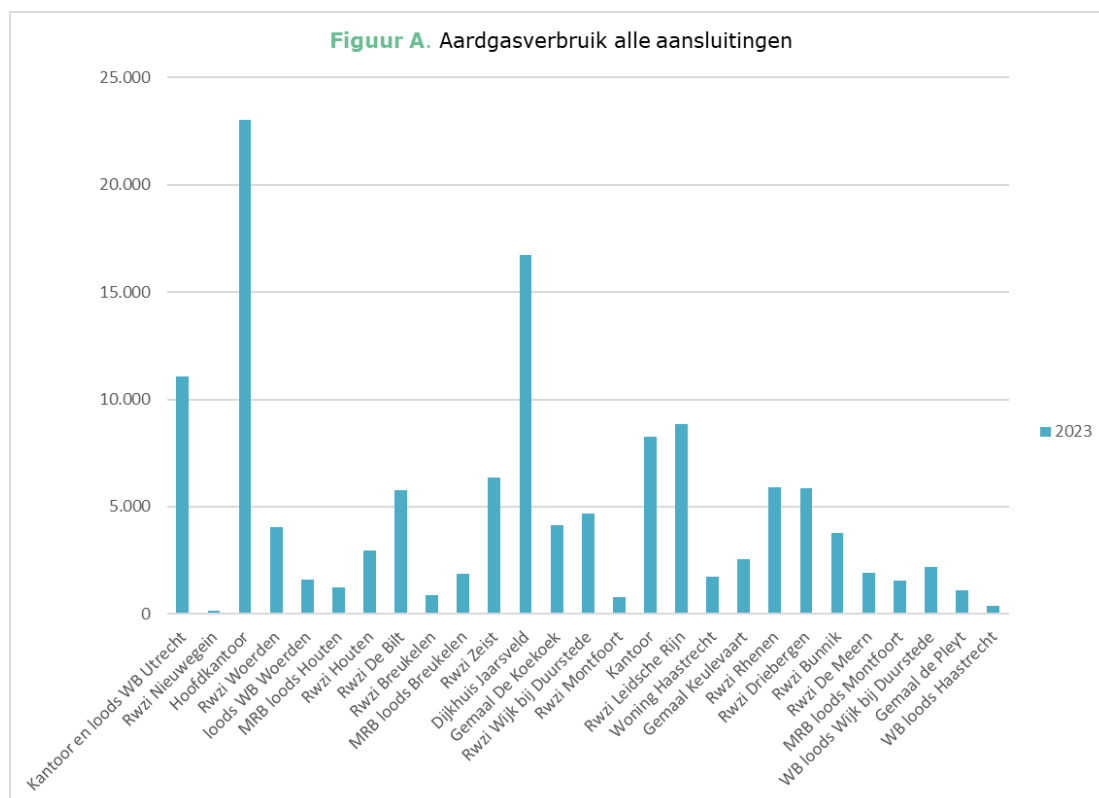
5.4.2.3 Elektriciteitsverbruik overig

Tabel D. Elektriciteitsverbruik overig (KWH)	
Vestiging	2023
	Heel jaar
Waterbeheer - elektra	5.721.813
Poldermolen 2	373.787
Poldermolen 3	56.829
Jaarsveld	25.349
Laadpalen Jaarsveld	7.254
Totaal	6.185.031

5.4.3 Analyse gasverbruik – 2% van het totale verbruik

Tabel A. Aardgasverbruik per vestiging (m3)	
Vestiging	2023
	Heel jaar
Kantoor en loods WB Utrecht	11.088
Rwzi Nieuwegein	134
Hoofdkantoor	23.043
Rwzi Woerden	4.042
loods WB Woerden	1.616
MRB loods Houten	1.219
Rwzi Houten	2.936
Rwzi De Bilt	5.779
Rwzi Breukelen	893
MRB loods Breukelen	1.893
Rwzi Zeist	6.371
Dijkhuis Jaarsveld	16.729

Gemaal De Koekoek	4.150
Rwzi Wijk bij Duurstede	4.680
Rwzi Montfoort	790
Kantoor	8.281
Rwzi Leidsche Rijn	8.848
Woning Haastrecht	1.714
Gemaal Keulevaart	2.569
Rwzi Rhenen	5.921
Rwzi Driebergen	5.855
Rwzi Bunnik	3.792
Rwzi De Meern	1.933
MRB loods Montfoort	1.573
WB loods Wijk bij Duurstede	2.185
Gemaal de Pleyt	1.119
WB loods Haastrecht	398
Totaal	129.551

5.4.4 Conclusies en aanbevelingen

Dit jaar is voor de tweede keer de energiebeoordeling opgesteld. Hierbij heeft de organisatie stappen gezet om de data sneller en nog zorgvuldiger te verzamelen, zodat er over de komende jaren een steeds duidelijkere vergelijking gemaakt kan worden. Op het gebied van reductie kan geconcludeerd worden dat HDSR veel doorlopende maatregelen treft, waarbij de verwachting is dat er jaarlijks een lichte reductie te zien is. Daarnaast zijn er enkele grote maatregelen, zoals de inkoop van 100% Nederlandse groene stroom en de aanleg van zonneparken, waarmee de organisatie een grote reductie kan realiseren. De organisatie dient doorlopend te sturen op verlaging van het stroomverbruik door efficiëntie, hiervoor zijn in het plan van aanpak energiebesparende maatregelen opgenomen.

De vacature die vorig jaar is uitgezet voor een nieuwe medewerker binnen HDSR, die onder andere de verantwoordelijkheid voor de CO₂ prestatieladder op zich zal nemen, is ingevuld. Hierdoor zal het monitoren van de verbruiken en het sturen op reductie beter geborgd worden binnen de organisatie.

5.5 Conclusie ambitiebepaling

HDSR heeft naar aanleiding van bovenstaande vergelijkingen en de maatregellijst geconcludeerd dat de reductiedoelstelling gepresenteerd in de volgende paragraaf voldoende ambitieus is en op basis van reductiemaatregelen haalbaar is. De organisatie schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie in als middenmoter, onder andere omdat er nog bepaalde 'quick wins' te behalen zijn. Echter zijn er op veel vlakken ook innovatieve en vooruitstrevende maatregelen uitgezet. De organisatie heeft al veel initiatieven om CO₂-uitstoot te reduceren buiten de eigen organisatie. Hierbij valt te denken aan de levering van groen gas, het klimaatbewust inkopen en het gebruik van de CO₂-Prestatieladder bij aanbestedingen. De opbrengst van deze inspanningen wordt nu niet zichtbaar in de CO₂-footprint voor niveau 3. Deze onderwerpen komen bij niveau 4 aan bod.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten en onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	Daan Meijers, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -Prestatieladder Verslag 2023
Datum:	30-08-2024
Versie:	1.0
Verantwoordelijke projectleider:	Linde van Laerhoven

Bijlagen

Bijlage A – Organizational boundary

Verdieping op de organisatie

Definitieve portefeuillevverdeling HDSR 2023 – 2027 dd. 26 juni 2023

Portefeuillehouder	Formatie	Gebied	Onderwerp
Els Otterman Water Natuurlijk	1,0	Gemeente Utrecht	Sterke Lekdijk Waterveiligheid Muskusrattenbeheer Ruimtelijk Ordening Stedelijk Water en Bodem sturend RO Asset management, grondbeleid en vastgoed Klimaatadaptatie, waaronder zoetwater beschikbaarheid, Netwerk & Klimaat
Nanda van Zoelen PvdA	0,9		Financiën Zuiver, inclusief duurzaamheidsprojecten energie en circulair Digitale transformatie Innovatie Recreatie
Bert de Groot	0,9	West IJssel, landelijk Oost, Kromme Rijn Heuvelrug	Watersysteem (baggeren, peilbeheer, KWA+) Grondwater NPLG Oost NPLG Gebiedsgericht Blauwe agenda Regionale keringen GHJ Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving Landelijke regie Veenweide, aanspreekpunt UPLG en Provincie
Willem van der Steeg	0,6	West IJssel, stedelijk	Dierenwelzijn Internationaal Waterbewustzijn en Educatie Duurzaamheid overall, coördinatie, aanjager etc. Biodiversiteit Cultuurhistorie
Gijs Stigter	0,6	West Oude Rijn	NPLG West Veenweide Bodemdeling Waterkwaliteit, stedelijk en landelijk gebied.
Jeroen Haan		Dijkgraaf	Bedrijfsvoering Crisisbeheersing Participatie Communicatie Relatiemanagement

Eigen organisatie

Objecten

- Huisvesting/kantoren: 3
- Gemalen: 131
- Inlaat: 30
- Meetpunt: 8
- Pompen: 17
- Rioolgemalen: 54
- RWZI: 16
- Sluizen: 5
- Stuw: 98
- Werkplaatsen/Loodsen: 6

Vaststellen van de verbonden partijen

Voor Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, zijnde een overheid, is onderzocht wat de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen zijn. Deze informatie is gehaald uit het jaarverslag/statuten van 2022. Hieronder worden de verschillende verbonden partijen toegelicht.

Nederlandse Waterschapsbank (NWB) –

De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) is een financiële dienstverlener die zich met haar diensten exclusief richt op de Nederlandse publieke sector. De klanten van de NWB Bank zijn decentrale overheden (waterschappen, gemeenten en provincies) en instellingen

onder garantie van (decentrale) overheden. Dit betreft voornamelijk instellingen voor sociale volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu.

Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland –

Het beschermen van de waterstaatswerken tegen schade veroorzaakt door woel- en graafwerk van muskus- en beverratten. Deze taak is vastgelegd in de gewijzigde Waterwet die op 1 juli 2011 is ingegaan. Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland voert deze taak uit voor de waterschappen: Hollands Noorderkwartier, Amstel, Gooi en Vecht, Rijnland, Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard, De Stichtse Rijnlanden.

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) –

Samenwerken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie. Doel is verbeteren van kwaliteit, continuïteit en efficiency.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard –

Het gezamenlijk beheren van de archiefbewaarpplaats door een bevoegd archivaris. Deelnemende gemeenten naast HDSR zijn: Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden, IJsselstein.

Netwerk Water & Klimaat (voorheen Winnet) –

De voorlopers van deze brede samenwerking zijn de Coalitie Ruimtelijke Adaptatie (CRA, samenwerking op het gebied van ruimtelijke adaptatie sinds 2016) en Winnet (samenwerking op het gebied van de afvalwaterketen sinds 2012). Deze samenwerkingsverbanden zijn samengevoegd in een nieuwe samenwerking Netwerk Water & Klimaat. De opgaven voor ruimtelijke adaptatie en de (afval)waterketen zoals die zijn verwoord in het deltaplan ruimtelijke adaptatie/Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (BAKA) en het Bestuursakkoord Water (BAW), inclusief het bijbehorende addendum, zijn leidend in de doelstelling. De partners richten zich specifiek op een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van onze regio. Hierbij vindt een intensivering van de (netwerk)samenwerking binnen de (afval)waterketen en klimaatadaptatie plaats. De bewustwording van de gevolgen en de effecten van klimaatverandering, bij zowel interne organisaties als bij de omgeving, worden vergroot. Tevens worden waterveiligheid en de digitale dreigingen rondom waterassets zoveel mogelijk gezamenlijk aangepakt. De doelstelling is om dit middels slim samen te werken, kansen te benutten, kennis te delen en te innoveren te bereiken. Deze overeenkomst betreft een samenwerkingsverband van een veertiental gemeenten in de regio Utrecht Zuidwest (Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Woerden, IJsselstein en Zeist.), HDSR, de provincie Utrecht en de Veiligheidsregio Utrecht.

AQUON –

AQUON is het instituut voor wateronderzoek voor negen waterschappen. AQUON levert monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu. AQUON verzorgt voor negen deelnemers het waterkwaliteitsonderzoek, dat uitgevoerd moet worden als gevolg van wettelijke verplichtingen (zoals zwemwateronderzoek en KRW monitoring). Tevens is het, ten behoeve van de uitvoering en evaluatie van het eigen beleid, noodzakelijk kwaliteit- en kwantiteitsmetingen uit te voeren en daarover te rapporteren.

Het Waterschapshuis –

Het Waterschapshuis bevordert samenwerking op ICT-gebied tussen waterschappen en andere overheden die actief zijn in de watersector. Er worden ICT - programma's uitgevoerd voor de waterschappen en er worden applicaties beheerd die door meerdere waterschappen gebruikt worden.

Unie van Waterschappen –

De Unie van Waterschappen behartigt de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen. De Unie vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld. De Unie van Waterschappen de

vereniging van 21 waterschappen in Nederland. In totaal zijn er 22 waterschappen in Nederland. Waterschap Blija Buitendijks, een onbewoond buitendijks gebied aan de Friese Waddenkust, is geen lid van de Unie van Waterschappen. Door de leden van de Unie is een garantiestelling afgegeven voor totaal € 2,0 miljoen.

Vereniging werken voor waterschappen (Vwww) –

Voor het onderhandelen en afsluiten van een cao waterschappen is een vereniging nodig. Een vereniging van werkgevers die samen afspraken willen maken over arbeidsvoorwaarden. In onze sector hebben waterschappen en gelieerde organisaties samen deze vereniging opgericht. Een vereniging met het doel een cao afsluiten in haar statuten.

AquaMinerals (BV) –

AquaMinerals zoekt bestemmingen voor de stoffstromen die vrijkomen bij het zuiveren van water. Hiervoor ontwikkelen zij passende ketens, die vervolgens kwalitatief hoogwaardig worden bediend en/of geëxploiteerd. De organisatie is in eerste instantie opgericht voor alle Nederlandse drinkwaterbedrijven, maar inmiddels zijn zij ook actief voor een Belgisch drinkwaterbedrijf en een aantal Nederlandse waterschappen.

Toepassing van de methodiek

Om te bepalen welke verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen moeten worden meegenomen in de organizational boundary van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, is gebruik gemaakt van de methode volgens *Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4*. Daarbij is de *Bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021)* toegepast. Hier zijn de volgende conclusies uit voortgekomen over het toewijzen van CO₂-emissies aan de organisatie:

- Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB): <1%
- Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland (MRB): 24,6%
- Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU): 16,90%
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC): 19,40%
- Netwerk Water & Klimaat: 9,50% kosten programma & 7,50% kennis en ontwikkeling
- AQUON: 8,30%
- Het Waterschapshuis: Gemeenschappelijke regeling met 21 waterschappen.
- Unie van Waterschappen: Onderdeel van alle waterschappen.
- Vereniging werken voor waterschappen: Onderdeel van alle waterschappen.
- AquaMinerals (BV): 3,7%

Vaststelling van de organizational boundary

De organizational boundary zoals deze op het certificaat wordt vermeld is als volgt:

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Met de volgende werklocaties:

- Hoofdkantoor Poldermolen 2, Houten
- Kantoor Poldermolen 3, Houten
- Kantoor Dijkhuis Jaarveld

Bestaande uit de volgende materiële bezittingen die in eigendom zijn van de organisatie:

- Wagenpark en materieel
- Huisvesting/kantoren: 3
- Gemalen: 131
- Inlaat: 30
- Meetpunt: 8
- Pompen: 17
- Rioolgemalen: 54
- RWZI: 16
- Sluizen: 5
- Stuw: 98
- Werkplaatsen/Loodsen: 6

Bestaande uit de volgende verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen

- Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland